

Heleen
de van Royen
mannen
tester

HELEEN
VAN ROYEN

Een

Amsterdam, donderdag 2 oktober 2008

‘Ik ben de man die mijn vader heeft geliquideerd nog altijd dankbaar.’

‘Dankbaar?’ eechoot de rechtbankpresident. Hij ziet eruit zoals een rechter eruit hoort te zien: grijs haar, heldere ogen onder borstelige wenkbrauwen en een rechtschapen gezicht.

‘Ja, hij heeft me waardevolle inzichten gegeven. Zonder hem zou ik niet zijn waar ik nu ben.’

‘Me dunkt dat u toch liever ergens anders zou zijn vandaag.’ Hij gebaart naar de plek waar ik me bevind: de verdachtenbank van de meervoudige strafkamer van de Amsterdamse rechtbank. Terechtstaan doe je zittend, heb ik ontdekt.

De zaal puilt uit van belangstellenden, ik had er niet zo veel verwacht. Ook de perstribune is afgeladen. IJverige journalisten luisteren aandachtig en schrijven alles op wat ik zeg. Toen ik drie kwartier geleden werd binnengeleid, gonsde het door de zaal: kijk, daar heb je haar, zij is het, zij moet het zijn. Oma Donna bevindt zich op de eerste rij. Ze ziet eruit alsof ze een staatsbegrafenis bezoekt, met haar zwarte mantelpak en een hoed ter grootte van een fietswiel met een voile die voor haar ogen valt. Op de rij achter haar zit een platinablonde vrouw met een zonnebankbruin gezicht die me bekend voorkomt. Mijn moeder is er niet, ik had nog zo gehoopt van wel. Vlak na mijn arrestatie heb ik haar één keer kort gesproken, ze deed niets anders dan huilen aan de telefoon, er kwam nauwelijks een zinnig woord uit.

‘Natuurlijk zou ik vandaag liever ergens anders zijn,’ zeg ik tegen de rechter. ‘Maar wat de moordenaar van mijn vader me heeft geleerd, is dat een vuurwapen betrouwbaarder is dan je beste vriend. Dat je kunt beschikken over het leven van iemand anders. En dat je daarmee weg kunt komen. Er zijn zo veel dingen waarmee je kunt weggemen, u hebt geen idee.’

Mijn advocaat schuift onrustig heen en weer op haar stoel. Ze is waarschijnlijk bang voor wat ik ga zeggen. Ik niet, ik weet heel goed wat ik doe.

‘Met alle respect, mijnheer de rechter, maar u ziet natuurlijk alleen de mensen bij wie het misgaat, degenen die gepakt worden. Als hun schuld onomstotelijk kan worden vastgesteld en er geen vormfouten worden gemaakt, worden zij door u bestraft. Op zich is dat een aardig systeem, maar het is verre van volmaakt. Genoeg criminelen ontspringen de dans. En bovendien, voor tal van morele misdadingen kun je niet eens worden vervolgd.’

Mijn advocaat legt haar linkerhand op mijn pols in een poging me tot stilte te manen. Ik negeer haar.

‘Wat verstaat u precies onder morele misdadingen, mevrouw Kramer?’

‘Ik ben blij dat u dat vraagt. Er zijn zo veel mensen die liegen en bedriegen, die andere mensen pijn doen, die zich aan hen verrijken of hen kapotmaken. Wilt u dat ik een paar voorbeelden noem?’

De rechter lijkt even te aarzelen, ik steek snel van wal.

‘Een zoon die zijn bejaarde moeder niet meer bezoekt. Een man die zijn ex het leven zuur maakt. Een vrouw die doet alsof ze contact heeft met overleden dierbaren van anderen. Een prins die twee buitenechtelijke dochters verwekt. Fabrikanten die beweren dat ze vetafbrekende dieetpillen maken of crèmes die rimpels doen verdwijnen of shampoos die je haar volume geven. Stuk voor stuk blijven ze onbestraft. Mag ik u herinneren aan de uitspraak van de Hoge Raad van 20 februari 2007?’

Mijn advocaat staat op. ‘Ik geloof dat we afdwalen, mijnheer de

president.’ Ze buigt zich naar me toe en vervolgt, zachter: ‘Dit leidt alleen maar af. Concentreer je op je eigen zaak.’

Ik ben net lekker op dreef. De rechter ziet eruit alsof hij voelt waar ik heen wil. Alsof hij begrijpt dat het Wetboek van Strafrecht niet altijd een pasklaar antwoord heeft op de dingen waar het in het leven werkelijk om draait. De officier van justitie en de overige leden van de strafkamer staren enigszins glazig voor zich uit. Zouden ze de zaak niet meer op hun netvlies hebben? Ik kan het me nauwelijks voorstellen.

‘De Hoge Raad sprak op 20 februari 2007 een verdachte vrij die zijn partner had besmet met hiv,’ verklaar ik. ‘De verdachte had niet verteld dat hij het virus bij zich droeg, sterker, hij had glashard gelogen toen zijn partner hem ernaar vroeg. Vervolgens had hij veelvuldig onbeschermd seks met hem gehad en hem geïnfecteerd. Hij werd vervolgd wegens poging tot doodslag, zware mishandeling en het toebrengen van lichamelijk letsel, maar op alle punten vrijgesproken. Volgens de Hoge Raad was de kans op besmetting niet dusdanig groot dat het als kwade opzet kon worden gezien. Dat bedoel ik nou, mijnheer de rechter.’

De rechter wrijft nadenkend over zijn kin. ‘Laten we weer even teruggaan naar het begin, de liquidatie van uw vader. U was veertien jaar. Het moet een traumatische ervaring zijn geweest. Volgens uw advocaat heeft het uw kijk op de wereld voorgoed veranderd.’

Van het ene op het andere moment zit de rechtbankpresident op een heel ander spoor dan ik. Hij is op zoek naar een verklaring voor mijn gedrag. Naar spijt, berouw, naar de ongetwijfeld geruststellende gedachte dat mijn jeugd de opmaat was voor mijn gedrag.

‘Mijn advocaat en ik denken hier anders over...’

Ik heb de woorden nauwelijks uitgesproken of ze laat zich met een zucht terug in haar stoel zakken en heft haar armen ten hemel.

‘... zoals ik al zei, ik ben de dader dankbaar, het klinkt misschien

gek uit mijn mond, maar hij is als het ware een voorbeeld voor me. Sommige mensen verdienen straf. En als de maatschappij die niet oplegt, wie dan wel?’

De officier van justitie schraapt zijn keel en kijkt de rechter vragend aan. Hij krijgt toestemming om me iets voor te leggen.

‘Mevrouw Kramer, begrijpen wij u allen goed? Bedoelt u hiermee te zeggen dat u vindt dat uw vader het verdiende om geliquideerd te worden?’

‘In de ogen van de opdrachtgever blijkbaar wel,’ zeg ik schouderend. ‘Voor mijn moeder en mij kwam het slecht uit, maar ik mag toch hopen dat iemand een verdomd goede reden had om hem om te leggen.’

‘En u? Vandaag staat u hier terecht. Hebt u met opzet gehandeld?’

‘Natuurlijk niet,’ interrumpeert mijn advocaat met rode blosjes op haar wangen. ‘Mijn cliënt realiseert zich niet wat ze zegt. Ze is overweldigd door alle aandacht voor haar zaak, ze kan de consequenties op dit moment niet goed overzien. Met name de juridische consequenties.’ Ze keert zich naar mij terwijl ze het woord ‘juridische’ beklemtoont.

‘Ik vroeg het aan uw cliënt, niet aan u. Vindt u dat uw slachtoffer dit had verdiend, mevrouw Kramer?’

Nadat ik mijn antwoord zorgvuldig heb geformuleerd, gaat er een golf van verontwaardiging door de zaal.